

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud České republiky rozhodl dnešního dne v senátě složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Klokočky a soudců JUDr. Františka Duchoně a JUDr. Vojena Güttlera ve věci ústavní stížnosti S. K., zastoupeného JUDr. M. S., advokátem, proti rozhodnutí předsedy Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2002, čj. Spr 2302/2002, jako jinému opatření orgánu veřejné moci,

takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

Návrhem ze dne 25. 3. 2003 se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí předsedy Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2002, č. j. Spr 2302/2002, jímž byl odvolán z funkce znalce z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí, a z oboru stavebnictví, odvětví stavby obytné, a současně vyškrtnut ze seznamu znalců.

V odůvodnění ústavní stížnosti stěžovatel uvedl, že napadeným rozhodnutím předsedy Krajského soudu v Brně, i dalšími rozhodnutími o jeho podáních, došlo k jinému zásahu veřejné moci do jeho ústavně zaručených práv a svobod. Tvrdí, že bylo porušeno jeho ústavně zaručené základní právo domáhat se svého práva u příslušného orgánu, případně u nezávislého soudu, podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), jeho ústavně zaručené právo na svobodnou volbu povolání, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 Listiny. Podle názoru stěžovatele jeho odvolání z funkce znalce je v rozporu s ustanovením § 20 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, neboť odvolání bylo zdůvodněno zásadními nedostatky v jeho znalecké činnosti, zjištěnými při prošetření stížnosti a kontrole znalecké činnosti v poradním sboru znalců. Podle stěžovatele je nesporné, že tento důvod odvolání z funkce je v rozporu se zákonem, neboť § 20 zákona č. 36/1967 Sb. takový důvod odvolání nezná. Pouze pod písmenem c) je uveden důvod odvolání pro případ, že znalec přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti. Stěžovatel však své povinnosti neporušil ani mu nebyla dána žádná výstraha. Poukázal dále na to, že před jednáním v poradním sboru znalců, ani po něm, nebyl vyzván k prokázání potřebných znalostí ani k předložení dokladů o absolvování potřebného vzdělávání. Vyjádřil rovněž nespokojenost s tím, že před jednáním poradního sboru znalců nebyl seznámen s textem stížnosti, která byla na jeho znalecký posudek podána ke krajskému soudu. Upozornil dále na to, že právní úprava jmenování a odvolávání znalců je velmi kusá. Jelikož stěžovatel považoval rozhodnutí o odvolání z funkce za nezákonné, podal proti němu stížnost předsedovi Krajského soudu v Brně. Ten mu sdělil, že na jeho odvolání z funkce neshledává nic protizákonného, neboť odpadly podmínky pro jeho jmenování, a to existence potřebných znalostí pro výkon funkce znalce. Stěžovatel vyjádřil písemně nesouhlas s vyřízením jeho stížnosti. Následně byla jeho stížnost krajským soudem postoupena k vyřízení Ministerstvu spravedlnosti ČR, které mu sdělilo, že v postupu předsedy Krajského soudu nebylo shledáno žádné pochybení.

Podle názoru stěžovatele odvolání znalce z funkce spadá pod správní činnost předsedy krajského soudu, proto by se toto odvolání mělo řídit správním řádem. Stěžovatel by měl mít možnost opravných prostředků proti tomuto rozhodnutí. Vzhledem k chybějící úpravě by jeho stížnost proti rozhodnutí o odvolání z funkce znalce mohla být rovněž posuzována buď jako žádost o opětovné jmenování znalcem nebo jako stížnost podle vyhlášky č. 150/1958 Ú.1. Závěrem stěžovatel uvedl, že podle jeho názoru nemůže být současná kusá právní úprava ohledně odvolání znalce k jeho tíži jako znalce a občana a nemůže navodit stav, že proti rozhodnutí o odvolání znalce se nemůže účinně bránit, jak mu to zaručuje čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny. Pokud stěžovatelova stížnost proti odvolání z funkce znalce byla krajským soudem, i ministerstvem spravedlnosti, posouzena jako neoprávněná, zbyla stěžovateli pouze možnost domáhat se svých práv formou ústavní stížnosti.

Z rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2002, čj. Spr 2302/2002, Ústavní soud zjistil, že předseda krajského soudu, podle ustanovení § 20 písm. a) zákona č. 36/1967 Sb., a ve smyslu pověření daného ustanovením § 1 odst. 2 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, odvolal stěžovatele z funkce znalce z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí, a z oboru stavebnictví, odvětví stavby obytné, pro zásadní nedostatky ve znalecké činnosti zjištěné při šetření stížnosti pod sp. zn. Spr. 1767/2002 a kontrole znalecké činnosti v poradním sboru znalců předsedy krajského soudu dne 23. 9. 2002. Předseda krajského soudu současně zařídil vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu znalců.

Ze sdělení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 11. 2002, čj. Spr 2575/2002, adresovanému stěžovateli, bylo zjištěno, že předseda krajského soudu uvedl základní skutečnosti, které jej vedly k odvolání stěžovatele z funkce znalce. Zdůraznil, že ustanovení § 20

zákona č. 36/1967 Sb. zakládá pravomoc odvolat znalce tomu orgánu, který jej jmenoval, přičemž jde o speciální právní předpis, obsahující ustanovení sui generis. Na řízení o odvolání znalce se nevztahuje zákon č. 71/1967 Sb. - správní řád. Možnost podání opravného prostředku proti rozhodnutí o odvolání znalce zákon č. 36/1967 Sb. neupravuje. Z toho důvodu Ministerstvo spravedlnosti ČR není odvolacím orgánem, který by disponoval oprávněním přezkoumávat rozhodnutí předsedy krajského soudu o odvolání znalce. Poradní sbor znalců byl u Krajského soudu v Brně zřízen ve smyslu ustanovení článku 13 Směrnice ministerstva spravedlnosti ČSR ze dne 15. 2. 1973, čj. 10/73 - kontr. č. 3/73. Jde o poradní orgán, který spolupůsobí při jmenování znalců, ověřování jejich odborné kvalifikace a při opatření na úseku kontroly znalecké činnosti. Poradní sbor proto nerozhoduje o jmenování či odvolání znalce, pouze poskytuje odborné vyjádření k posouzení odborné způsobilosti znalce. V rámci projednání stížnosti proti znaleckému posudku stěžovatele byla provedena i kontrola výkonu znalecké činnosti a odborné způsobilosti stěžovatele, která se běžně provádí. Stěžovatel měl možnost v rámci projednání stížnosti vyjádřit se k námitkám vzneseným členy poradního sboru proti napadenému znaleckému posudku, i k námitkám proti dalším svým znaleckým posudkům. Poradní sbor měl námitky proti správnosti několika znaleckých posudků i proti nedostatečnému popisu oceňovaných nemovitostí ve znaleckých posudcích stěžovatele, proto po provedeném šetření konstatoval, že stěžovatel nemá dostatečné znalosti pro výkon znalecké funkce a doporučil jeho odvolání z funkce. Na podkladě toho byl stěžovatel z funkce odvolán, neboť odpadly podmínky pro jeho jmenování, konkrétně existence potřebných znalostí pro výkon znalecké funkce podle § 20 písm. a), ve spojení s § 4 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb. Předseda krajského soudu konstatoval, že na rozhodnutí o odvolání z funkce neshledal nic, co by bylo v rozporu se zákonem, a tudíž ani důvody pro změnu svého rozhodnutí.

Z přípisu Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 21. 1. 2003, čj. 15/2003-Zn, bylo zjištěno, že podle názoru ministerstva odpověď předsedy krajského soudu stěžovateli byla zcela v souladu s platnou právní úpravou znalecké činnosti podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a prováděcí vyhlášky č. 37/1967 Sb. Ministerstvo spravedlnosti neshledalo v postupu předsedy krajského soudu žádné pochybení, proto odkázalo na jeho sdělení stěžovateli a zdůraznilo, že ministerstvo nedisponuje oprávněním přezkoumávat rozhodnutí předsedy soudu o odvolání znalce ani toto rozhodnutí rušit.

Ústavní soud po posouzení všech skutečností dospěl k závěru, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná. Stěžovatel v ústavní stížnosti namítal, že rozhodnutím, respektive postupem předsedy Krajského soudu v Brně, bylo porušeno jeho právo domáhat se svého práva u příslušného orgánu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod a dále i ústavně zaručené právo na svobodnou volbu povolání, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 Listiny.

S uvedenými tvrzeními stěžovatele nelze souhlasit.

Podle ustanovení § 2 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (dále jen "zákon"), znaleckou činnost vykonávají znalci zapsaní do seznamu znalců. Podle § 3 téhož zákona znalce jmenuje pro jednotlivé obory ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž je ministrem spravedlnosti k tomu pověřen. Podle § 4 zákona lze jmenovat znalcem toho, kdo je českým státním občanem, má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru, v němž má působit, má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že znaleckou činnost může řádně vykonávat a se jmenováním souhlasí. Podle § 5 zákona ke jmenování znalcem dojde na základě výběru mezi osobami, které splňují podmínky pro jmenování. Znalcem může být jmenován i ten, kdo sám o jmenování požádá. Podle § 20 zákona orgán, který znalce jmenoval, jej odvolá a zařídí jeho vyškrcnutí ze seznamu znalců, jestliže se dodatečně ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jeho jmenování nebo tyto podmínky odpadly, jestliže po jmenování nastaly skutečnosti, pro které znalec nemůže svou činnost trvale vykonávat, jestliže znalec přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti, jestliže organizace, u níž je znalec zaměstnán, prokáže, že mu znalecká činnost brání v řádném výkonu povinností vyplývajících z pracovního poměru, nebo jestliže znalec požádá o své odvolání. Podle § 2 prováděcí vyhlášky k zákonu o znalcích a tlumočnících č. 37/1967 Sb. výběr znalců provádějí, v součinnosti se státními orgány a dalšími institucemi, krajské soudy, které při výběru znalců přihlížejí k osobám, které o jmenování požádaly. Pro každý obor je třeba jmenovat tolik znalců, aby jejich počet stačil krýt potřebu posudků.

Z citované právní úpravy jednoznačně vyplývá, že jmenování znalců do funkce probíhá na základě výběru z okruhu osob, které splňují zákonné podmínky pro jmenování a které byly navrženy příslušnou institucí nebo samy o jmenování požádaly. Přitom počet jmenovaných znalců se řídí skutečnou potřebou znalecké činnosti z jednotlivých oborů. Je tedy zřejmé, že na jmenování do funkce znalce není právní nárok. Jmenování konkrétních osob do znalecké funkce závisí na uvážení krajského soudu. Jinými slovy každému, kdo požádá o jmenování znalcem, nevzniká, ani při splnění všech zákonných podmínek, právní nárok na to, aby znalcem jmenován skutečně byl. Jmenování do funkce znalce tudíž nelze považovat za právo každého občana. Z toho důvodu je i odvolání z funkce znalce upraveno v § 20 zákona č. 36/1969 Sb. tak, že pokud krajský soud, který na základě splnění podmínek znalce do funkce jmenoval, zjistí, že tyto podmínky odpadly, může znalce z funkce odvolat, jak tomu bylo i v případě stěžovatele. Z uvedeného je rovněž zřejmé, že postup při jmenování a odvolávání znalců podle zákona č. 36/1967 Sb. není správním řízením a nevztahuje se na něj zákon č. 71/1967 Sb. - správní řád.

Odvolání stěžovatele z funkce znalce proběhlo způsobem, upraveným shora uvedeným právním předpisem. V celé záležitosti nebylo zjištěno nic, co by tuto věc posouvalo do ústavně-právní roviny. Postupem předsedy krajského soudu nebylo porušeno právo stěžovatele podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny, neboť k odvolání stěžovatele z funkce znalce došlo způsobem stanoveným právním předpisem, orgánem k tomu oprávněným a nejednalo se o akt svévole.

Stejně tak nedošlo k porušení práva na svobodnou volbu povolání a práva provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 Listiny. V této souvislosti je nezbytné poukázat na hlavní účel znalecké činnosti. Hlavním úkolem znalců je provádění znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány, jakož i v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací. V soudním

řízení je znalec osobou, která prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti, které mu byly soudem k posouzení určeny a ve znaleckém posudku sděluje výsledek tohoto posouzení. Znalecké posudky pak slouží jako jeden z významných důkazů v řízení před soudy a jinými státními orgány. Výkon znalecké činnosti není tedy ani klasickým povoláním ani podnikáním, byť z její činnosti znalci získávají nemalé příjmy. Z uvedeného důvodu ji proto do výkonu samostatné výdělečné činnosti řadí daňové předpisy. Účelem znalecké činnosti je zejména vypracování odborného posudku za odměnu, ale nikoliv odměna sama.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem dospěl senát Ústavního soudu k závěru, že jsou splněny podmínky ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a proto mimo ústní jednání, bez přítomnosti účastníků řízení, usnesením návrh odmítl jako zjevně neopodstatněný.

Poučení: Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné.

V Brně dne 26. června 2003 JUDr. Vladimír Klokočka
předseda I. senátu Ústavního soudu